

- Grammar of Evaluation. Grammatical Gameme (theoretical cognition of discursive practice)* [Мовна гра в парадигмі інтерпретативної лінгвістики. Граматика отсинки. Граматична ігрема (теоретичне осмислення дискурсивної практики)], Drohobych, 228 p.
9. Kochan, I. M. (2004), *Dynamics and Codification of Terms with Internationalisms in Modern Ukrainian* [Динаміка і кодифікація термінів з міжнародними компонентами у сучасній українській мові], Lviv, 519 p.
  10. *Literary Norm and Speech Practice* (2013), [Літературна норма і мовна практика], Nizhyn, 320 p.
  11. Masenko, L. (2004), *Language and Society: Postcolonial Choice* [Мова і суспільство: Постколоніальний вимір], Kyiv, 163 p.
  12. Matsko, L. (2013), “Lingual-Socio-Cultural Aspect of the Ukrainian Language Dictionary-20”, *Studia Ukrainica Posnaniensia* [“Лінгвосотсіюкультурний аспект Словника української мови-20”], Zesyt I, pp. 107–113.
  13. Neliuba, A. (2004), *Lexical-Word-Building Innovations (1983–2003)* [Лексико-словотвірні інновації (1983–2003)], Kharkiv, 134 p.
  14. Neliuba, A. (2010), *Lexical-Word-Building Innovations (2008–2009)* [Лексико-словотвірні інновації (2008–2009)], Kharkiv, 115 p.
  15. Ponomarenko, V. (2009), “Semantic-Word-Building Features of Social-Political Innovations in the Language of Mass Media (on the material of periodicals of 2005–2009)”, *Within the Realm of Word* [“Семантико-словотвірні особливості суспільно-політичних інновацій у мові засобів масової інформації (на матеріалі періодичних видань 2005–2009 рр.)”], *U vimirah slova*, Kharkiv, pp. 152–159.
  16. *The Ukrainian Language Dictionary. 20 volumes* (2010–2016) [Словник української мови. У 20-ти т], URL: <http://lcorp.ulif.org.ua/Exp1S/>
  17. *The Ukrainian Language Dictionary. 11 volumes* (1978–1980), [Словник української мови. У 11-ти т], Kyiv.
  18. Stavitska, L. (2003), *Concise Dictionary of Ukrainian Jargon* [Короткий словник жаргонної лексики української мови], Kyiv, 336 p.
  19. Stratulat, N. V. (2009), *Derivational and Semantic Neologisms in the Ukrainian Lexical System (on the material of Explanatory Ukrainian Language Dictionary in 20 volumes)* [Деривативні та семантичні неологізми в лексичній системі української мови (на матеріалі тлумачного Словника української мови в 20-ти томів)], Kyiv, 20 p.

Надійшла до редколегії 03.02.2017

УДК 811.161.3'25:811.111:811.161.3'42:821.161.3 – 31*У. КАРАТКЕВІЧ: 398.92

С. В. Падабедава

УА «Гомельські дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф. Скарыны»

АНГЛАМОЎНАЯ ПЕРАДАЧА БЕЛАРУСКІХ ПАРЭМІЙ (на матэрыяле аповесці «Дзікае паляванне караля Стаха» У. Караткевіча)

Розглянуто проблему перекладу паремії з білоруської мови на англійську на матеріалі повісті «Дике полювання короля Стаха» В. Караткевіча. Виділено основні прийоми передачі, використовувані в перекладознавстві, виявлено причини, що викликають труднощі з перекладом.

Ключові слова: паремія, семантика, переклад, міжмовний еквівалент, міжмовний аналог, калька, квазіпаремія.

Подобедова С. В. Гомельский государственный университет имени Ф. Скорины.
АНГЛОЯЗЫЧНАЯ ПЕРЕДАЧА БЕЛОРУССКИХ ПАРЕМИЙ (на материале повести
 «Дикая охота короля Стаха» В. Короткевича)

Рассмотрена проблема перевода паремий с белорусского языка на английский на материале повести «Дикая охота короля Стаха» В. Короткевича. Выделены основные приёмы передачи, используемые в переводоведении, указаны причины, вызывающие трудности при их переводе.

Ключевые слова: паремия, семантика, перевод, межъязыковой эквивалент, межъязыковой аналог, калька, квазипаремия.

Podobedova S. V. Francisk Skorina Gomel State University. *ENGLISH TRANSLATION OF THE BELARUSSIAN PAREMIAS (based on the story «King Stach's wild hunt» by V. Karatkevich)*

The article analyzes the problem of the translation of paremias from Belarusian to English language which have been identified from the novel «King Stach's Wild Hunt» by V. Karatkevich. There are the main transmission techniques which use in the theory of translation.

The aim of our research is identification and analysis of paremias transmission techniques from the Belarusian language to English based on the novel «Dzikaе paljavanne karalja Staha» by V. Karatkevich and its English-language translation made by M. Mintz in 1989 – «King Stach's Wild Hunt». The methods of research are comparative and descriptive.

Analysis of certain paremias from the novel «King Stach's Wild Hunt» by V. Karatkevich and its English-language translation shows that only a few paremias correspond to an adequate transmission because they have a common source of origin. The comparison of the Belarusian paremias and English-language translation points to the need to involve the special complex of translation technologies. The fact that the transfer from a different meaning points to the semantic mistake made by a translator, the cause of which lies in an inaccurate comparison interlingual meaning of paremias. Our research shows that interlingual equivalence of paremias is not a rare phenomenon, so translators need more carefully to determine its value and to select the interlinguistic matching. So, the question of the translation of paremias is relevant today, since such language units will be used in literary texts, as a reflection of any nation.

Key words: proverbs, semantics, translation, cross-language equivalent, cross-language analogs, tracing, quasiproverbs.

Мастацкі пераклад – з'ява ўмоўная. Нягледзячы на тое, што многія адразу могуць даць азначэнне слову пераклад – перадача з адной мовы на іншую, але гэта не зусім так, паколькі асабліва мастацкі пераклад, утрымлівае ў сабе не простую аўтаматызаваную перадачу. Па-першае, гэта літаратурны твор, які адэкватна перакладаецца на іншую мову. Па-другое, гэта сутыкненне элементаў дзвюх розных культур, традыцый, менталітэтаў і нават узроўняў развіцця краіны, якія не толькі пранікаюць у будучы твор праз мову, але і спрыяюць адэкватнаму разуменню будучага твора. Слушным з'яўляецца меркаванне Я. Ф. Тарасава, што «галоўнай прычынай непаразумення пры міжкультурных зносінах лічыцца не адрозненне моў, а адрозненне нацыянальнай свядомасці камунікатаў» [13, с. 22].

У такім глабальным абмене інфармацыі перакладчык адыгрывае немалаважную ролю, таму да яго ставяцца высокія патрабаванні: ён павінен валодаць не толькі шырокімі ведамі пра мову і культуру, на якую вядзецца пераклад, але і яшчэ добра разбірацца ў моўных і культурных асаблівасцях арыгінала. Па вызначэнні перакладчыцы А. П. Міньяр-Беларучавай, пераклад – гэта «від маўленчай дзейнасці, які падвойвае кампаненты камунікацыі, мэтай якога з'яўляецца перадача паведамлення ў тых выпадках, калі коды, якімі карыстаюцца крыніца і адрасат не супадаюць» [10, с. 5]. Прыступаючы да перакладу мастацкага твора, кожны перакладчык сутыкаецца з супярэчлівымі патрабаваннямі. З аднаго боку, яму неабходна прытрымлівацца правіл, згодна з якімі пераклад павінен быць максімальна бліскім да арыгінала. З другога боку, перакладчык вымушаны адаптаваць беларускую культуру да англійскай мовы, што, бузумоўна, паспрыяе да непазбежнай змены індывідуальнасці арыгінальнага

тэксту, з'яўлення некаторых лінгвістычных неадпаведнасцей, выкліканых аб'ектыўнымі адрозненнямі паміж культурамі і мовамі.

І сапраўды, мова не можа абысціся без культуры, як і культура без мовы. Адносіны да мовы як да феномена культуры адлюстроўваюцца непасрэдна праз моўны этыкет, лексічны фонд, фразеалогію і г.д. Адным са сродкаў такога адлюстравання нацыянальнай культуры праз мову з'яўляюцца парэміі, якія і насычваюць мастацкі твор спецыфічнымі рысамі кожнага народа. Парэміі – гэта асаблівыя адзінкі і знакі мовы, неабходныя элементы зносін паміж людзьмі. Гэтыя знакі перадаюць спецыфічную інфармацыю, вызначаюць тыповыя жыццёвыя і разумовыя сітуацыі або адносіны паміж тымі ці іншымі аб'ектамі. Таму цікавым з'яўляецца пытанне супастаўлення і вызначэння спосабаў перадачы менавіта такіх лексічных адзінак з беларускай мовы на англійскую.

Адны даследчыкі тэорыі перакладу лічаць парэміі адзінкамі фразеалогіі, паколькі яны валодаюць устойлівасцю, ідыяматычнасцю і ўзнаўляюцца ў пэўных сітуацыях, як і фразеалагічныя адзінкі (А. У. Кунін, В. Л. Архангельскі, А. І. Яфімаў і інш.), а другія (В. У. Вінаградаў, І. Я. Рэцкер, М. А. Якалцэвіч, В. М. Тэлія і інш.) не ўключаюць іх у фразеалагічную групу, абгрунтоўваючы гэта тым, што парэміі «маюць структуру сказа і не з'яўляюцца семантычнымі эквівалентамі слоў» [3, с. 18]. І сапраўды, парэміі не могуць быць носьбітамі лексічнага значэння, сэнс іх можа быць перададзены толькі сказам, тады як «фразеалагізмам уласціва катэгарыяльнае значэнне» [7, с. 7]. Нягледзячы на такое біпалярнае разыходжанне, лінгвісты прытрымліваюцца агульных крытэрыяў, якімі павінен карыстацца перакладчык пры перадачы такіх моўных адзінак. Па-першае, гэта падбор міжмоўнага эквівалента (поўнага або частковага), або аналага (пры адсутнасці міжмоўнага эквівалента), які будзе адпавядаць арыгінальнай парэміі па змесце, але не па форме. Выкарыстоўваючы падбор міжмоўнага эквівалента, перш за ўсё захоўваецца вобразнасць парэміі, а вось калі падбіраецца аналаг, паўстае задача – выяўленне таго, што захавалася, і таго, што было страчана. Па-другое, гэта свабодны пераклад, які прымяняецца толькі ў тых выпадках, калі адсутнічае эквівалент або аналаг. Пры свабодным перакладзе можа быць выкарыстаны прыём калькавання (толькі пры ўмове, што носьбітам іншай мовы парэмія будзе зразумелай) або апісальны / вольны пераклад, пры выкарыстанні якога, безумоўна, будзе страчана яе афарыстычнасць. І апошняе, гэта стварэнне семантычнай трансфармацыі, або «квазіпарэміі, г. зн. перакладчык выкарыстоўвае форму моўнай гульні, якая складаецца з перафразіравання зыходнай парэміі з мэтай прыстасавання яе да будучых чытачоў» [2, с. 25].

Мэта нашага даследавання – вызначэнне і аналіз спосабаў і прыёмаў перадачы парэмій з беларускай мовы на англійскую на матэрыяле аповесці «Дзікае паляванне караля Стаха» У. Караткевіча [4] і яе англамоўнага перакладу М. Мінц (1989 г.) – «King Stach's Wild Hunt» [1].

З прычыны таго, што, як і многія даследчыкі, мы не ўключаем парэміі ў фразеалагічны склад і разглядаем іх асобна ад фразеалагізмаў (яны былі аб'ектам нашага вывучэння з прычыны сваёй шматлікасці), у беларускамоўнай аповесці «Дзікае паляванне караля Стаха» У. Караткевіча намі адзначана невялікая колькасць ужывання такіх выразных моўных сродкаў. І ўвогуле аналіз перакладу вызначаных парэмій з аповесці дазваляе адзначыць прымяненне ў асноўным двух спосабаў – адэкватнага і неадэкватнага.

Пад *адэкватным спосабам перадачы* разумеецца пераклад, які па ўсіх параметрах адпавядае арыгінальнаму тэксту і не парушае пры гэтым нормаў мовы перакладу (г. зн. пераклад эквівалентам ці аналагам, або калькай, пры ўмове, што яна будзе зразумелай). Так, у аповесці вызначаецца адэкватная перадача парэмій,

зроблена поўнымі эквівалентамі, якія маюць агульную крыніцу паходжання. У прыватнасці: *У доме навешанага не размаўляюць пра шворку* [4] – *Never speak of woe in the house whose master has been hanged* [1] (дасл. *Ніколі не размаўляй пра гора ў доме, дзе гаспадар быў навешаны*), дзе парэміі маюць агульную крыніцу паходжання (раман «Дон Кіхот» іспанскага пісьменніка Мігеля Сервантэса дэ Сааведра) і агульны сэнс ‘каму-н. не гавораць у вочы пра тое, што непрыемна нагадвае пра яго недахопы, заганы і пад.’ [6, с. 515].

Альбо яшчэ: *Маўчаў бы лепей, калі Бог розуму пазбавіў* [4] – *Better if you'd kept quiet if God hasn't given you any sense* [1] (дасл. *Лепей бы ты маўчаў, калі Бог не даў вам ніякага сэнсу*), дзе прыведзеныя парэміі з’яўляюцца эквівалентнымі, паколькі маюць свае вытокі ад лацінскага выразу *Quos Deus perdere vult, dementat prius* (пер. *Каго Бог хоча загубіць, таго ён перш за ўсё пазбаўляе розуму*), або параўнаем яшчэ з рускім варыянтам парэміі – *Молчи, коли Бог разума не дал* ‘не узнают, что ты глуп’ [11].

Складаным для перакладчыка з’яўляецца не толькі распазнанне парэміі ў мастацкім тэксе, але і аўтарская трансфармацыя такой парэміі, якая магла адбыцца. Напрыклад: *«Ну што ж, – вырашыў я, – хоць які сказ – адзін адказ»* [4] – *«So then, I decided, as well be hanged for a sheep as for a lamb»* [1] (дасл. *Усё роўна, за што быць навешаным: за авечку альбо ягня*). Беларускамоўная парэмія, утвораная У. Караткевічам ад агульнавядомай *Сем бед – адзін атвет*, якая азначае ‘рызыкнём, а калі прыйдзеца адказваць, то за ўсё адразу. Гаворыцца, калі хто-н. рашыў зрабіць нешта рызыкаўнае і гатоў несці адказнасць за гэта’ [8, с. 475], перадаецца англамоўным аналагам, г. зн. парэміі маюць тоеснае значэнне, але пабудаваныя на розных асновах [5, с. 232]. Супастаўляльныя парэміі паказваюць, што розныя народы аднолькава ставяцца да падобных чалавечых дзеянняў.

У аповесці адзначаецца факт выкарыстання часткі парэміі, якая ў беларускай мове даўно стала фразеалагічнай адзінкай – *чым не жартуе д’ябал* [4] ‘усё можа здарыцца, усякае бывае. Выказванне дапушчальнасці ці магчымасці чаго-н. непрадбачанага, нечаканага’ [8, с. 564] і перакладаецца фразеалагічным аналагам *you never can tell* [1], але дадзены беларускі фразеалагізм з’яўляецца часткай парэміі *Чым чорт не жартуе*, (калі) *пакуль бог спіць* [6, с. 594], якая мае англамоўны эквівалент *The devil plays all kinds of tricks while God is asleep* [5, с. 286]. У адпаведнасці з слоўнікам, такі варыянт перакладу – гэта апісальная перадача, у якой захоўваецца яе вобразнасць, і таму мы лічым такі пераклад адэкватным. Але ў англамоўным перакладзе можна было б таксама ўжыць і першую частку эквівалентнай парэміі – *The devil plays all kinds of tricks*, як гэта было зроблена У. Караткевічам, каб максімальна наблізіць пераклад да арыгінала.

Як вядома, парэміі – народныя выслоўі, у якіх выказваюцца не меркаванні асобных людзей, а народная ацэнка, народны розум. Яны адлюстроўваюць духоўнае аблічча народа, яго імкненні да ідэалаў, меркаванні аб самых розных баках жыццядзейнасці чалавека. Часта ў мастацкіх тэкстах самі творцы спрабуюць ствараць парэміі, але для таго, каб такія адзінкі ўвайшлі ў шырокае кола ўжывання, неабходны час. Так, у аповесці «Дзікае паляванне караля Стаха» У. Караткевіча адзначаецца некалькі сказаў, якія нагадваюць паводле сваёй структуры, зместу і ацэнкі парэміі. Напрыклад, такая аўтарская трансфармацыя, як: *Нельга раскашаваць, калі іншаму дрэнна* [4] такая аўтарская трансфармацыя нагадвае рускамоўную парэмію *Стыдно роскошествовать, когда другим есть нечего* са значэннем ‘жыць у раскошы, багата, марнатраўна; дазваляць сабе лішнія ў задавальненні сваіх патрэб’ [12]. Парэмія перадаецца на англійскую мову, на нашу думку, “квзіпарэміяй” – *We mustn't live on the fat of the land when*

someone else is in trouble [1] (дасл. *Мы не павінны жыць у багаці, калі хто-небудзь знаходзіцца у турбоце*), паколькі ў англійскай мове існуе фразеалагічная адзінка *eat the fat of the land* ‘багацце, дастатак; як сыр у масле’ [6, с. 264]. Фразеалагічная адзінка і паслужыла асновай для стварэння квазіпарэміі ў перакладзе, паколькі, ужытая ў першай частцы сказа, яна дапаўняецца другой часткай са злучнікамі *калі*, утвараючы ў цэлым парэмію. Такое перакладчыцкае новаўтварэнне сведчыць пра дасканаласць разуменне сэнсу беларускамоўнай адзінкі, а таксама пра творчы здольнасці перакладчыка.

Або яшчэ, беларускамоўная парэмія *Весяліцца, як перад пагібеллю* [4] адлюстроўвае філасофскія адносіны да жыцця: уменне весяліцца, забыўшыся аб праблемах жыцця, гатоўнасць да ўсяго, нават да смерці. Дадзеная парэмія перакладаецца як *Making merry as if death were facing them!* [1] (дасл. *Весяліцца, як быццам бы смерць перад імі!*), якая таксама з’яўляецца перакладчыцкай “квазіпарэміяй”, паколькі першая частка – фразеалагічная адзінка *taking merry* ‘весяліцца, піраваць’ [6, с. 499] дапоўненая параўнальнай часткай, што ў цэлым і нагадвае парэмію. Варта адзначыць, што ў англійскай мове існуе парэмія *Eat, drink and be merry, for tomorrow you die* [5, с. 131] (дасл. *Еш, пі і весяліся, бо заўтра ты памрэш*), якая нагадвае рускамоўную *Пить будем, гулять будем, а смерть придёт – помираться будем*.

Пад неадэкватным спосабам перадачы разумеюцца тыя ці іншыя недахопы ў плане перакладу сэнсу арыгінала, г. зн., што такая перадача можа мець розныя недахопы, пачынаючы ад невялікіх стылістычных адхіленняў і канчаючы найбольш сур’ёзнай перакладчыцкай памылкай – скажэннем сэнсу. Да такой неадэкватнай перадачы адносіцца пераклад, зроблены калькаваннем, які парушае сэнсавыя, лексічныя, лексіка-граматычныя і стылістычныя нормы мовы, на якую вядзецца пераклад. У прыватнасці, з аповесці «Дзікае паляванне караля Стаха»: *Абыдзеца без марцыпанаў цыганскае вяселле* [4], які перакладзены наступным чынам: *The gypsy wedding will get along without marzipans* [1] (дасл. *Цыганскае вяселле абыдзеца без марцыпанаў*). Дадзеная парэмія перадаецца калькаваннем, пры гэтым адлюстроўвае ўсю цэласнасць эмацыйна-экспрэсіўнага значэння, захоўвае яе стылістычную функцыю, але перакладчык не перадае яе сэнс – ‘няма патрэбы праяўляць станоўчыя адносіны да каго-н. Кажуць іранічна пра таго, хто не заслугоўвае чаго-н. станоўчага’ [8, с. 48].

Або, *Пайду Пану Богу порткі лугаваць* [4] – *I’ll have gone to wash God’s portals for him* [1] (дасл. *Пайду мыць Божыя вароты для яго*), дзе ў беларускім варыянце ўжыта размоўнае слова *порткі* ‘тое, што і штаны’ перадаецца праз лексему *portals*, якая па свайму гукавому афармленню як бы з’яўляецца падобнай да беларускага слова, але мае зусім іншае значэнне ‘*парталы / вароты / дзверы*’. Адсюль паўстае пытанне, ці з’яўляецца такі пераклад адэкватным, ці зразумеюць носбіты англійскай мовы, які сэнс крыецца ў дадзеных сказах? Зразумела, што адказ будзе адмоўны, паколькі страчана этнакультурная інфармацыя. Калі перакладчык і вырашае зрабіць перадачу калькаваннем, то ён перш за ўсё павінен цалкам упэўніцца ў тым, што будучым чытачам такая створаная калька будзе зразумелай, а калі і не зусім, то перакладчык павінен дапоўніць яе пэўным тлумачэннем.

У ходзе даследавання арыгінала і тэксту перакладу адзначаецца выпадак, які мы абазначым, як *псеўдааналагічная* перадача парэміі. Гэта сказ *3 песні слова не выкінеш, напэўна, пасля ўзрушэння апошніх дзён выявіўся ў мяне агульны заняпад нерваў, але я гадзіны дзве літаральна курчыўся ад жаху на сваім ложку* [4], з якога выдзеленая парэмія перакладаецца як *It’s too late locking the stable door after the horse has bolted* [1] (дасл. *Занадта позна замыкаць стайню, калі*

каня ўкралі). Парэмія *З песні слова не выкінеш* звычайна ўжываецца як апраўданне, калі даводзіцца гаварыць і што-небудзь не зусім прыемнае і мае сэнс ‘прыходзіцца казаць усё, усю праўду’ [8, с. 228]. А ў англамоўным тэксе перакладчык выкарыстоўвае англамоўную парэмію *It's too late locking the stable door after the horse has bolted*, якая азначае ‘зачыніць стайню пасля таго, як каня ўкралі, г.зн. прымаць меры засцярогі занадта позна’ [5, с. 223]. Супастаўляльныя парэміі, як можна бачыць, не маюць супадзення па семантыцы, паколькі беларуская парэміялагічная адзінка азначае факт як ісціну, а ў англійскай мове сэнс выкарыстанай парэміі зводзіцца да дзеяння, якое адбылося, але ж яго магло і не быць, паколькі чалавек сам павінен у сваіх дзеяннях. Такі псеўдааналагічны пераклад мог бы не быць, хаця б таму, што існуюць англамоўныя аналагі да парэміі, ужытай у арыгінале: *Varnished tale can't be round; The truth, the whole truth, and nothing but the truth* [5, с. 98], якія чамусьці не былі скарыстаны перакладчыкам М. Мінц. Таму дадзены выпадак мы далучаем да неадэкватнай перадачы.

Як відаць, аналіз вызначаных парэмій з аповесці «Дзікае паляванне караля Стаха» У. Караткевіча і іх англамоўны пераклад, зроблены М. Мінц, дазваляе канстантаваць, што толькі некалькі парэмій адпавядаюць адэкватнай перадачы, што тлумачыцца агульнай крыніцай паходжання. Супастаўленне беларускіх парэмій і іх англамоўны пераклад паказвае на неабходнасць карыстацца комплекснай перакладчыцкай тэхналогіяй. Па-першае, гэта правільнае вызначэнне сэнсу парэміі, па-другое, гэта слоўнікавы падбор англамоўнага эквівалента або аналага. Калі перакладчык вырашае перадаць парэмію калькаваннем, то ён павінен быць абсалютна ўпэўненым у тым, што носбітам англійскай мовы такі пераклад будзе зразумелым. Выяўленыя прыклады стварэння “квазіпарэмій” сведчаць аб перакладчыцкіх магчымасцях выхаду з цяжкага становішча, у якім можа аказацца любы перакладчык мастацкага твора. Але ў той жа час вызначаны факт “псеўдааналагічнай” перадачы паказвае на сэнсавыя памылкі, дапушчаныя перакладчыкам, прычына якіх крыецца ў недакладным супастаўленні сэнсу міжмоўных парэмій. Разгледжаны матэрыял паказвае, што міжмоўная эквівалентнасць парэмій – з’ява не рэдкая, таму перакладчыкам неабходна больш дасканала вызначаць іх значэнне і падбіраць міжмоўныя адпаведнікі. Пытанне перакладу парэмій з’яўляецца актуальным і па сённяшні дзень, паколькі такія моўныя адзінкі ёсць і будуць выкарыстоўвацца ў мастацкіх тэкстах як адлюстраванне этнакультурнай спадчыны і гісторыі пэўнага народа.

Бібліяграфічныя спасылкі

1. **Karatievic U.** King Stach's Wild Hunt / U. Karatievic [Electronic resource]; translated by Mary Mintz. – Mode of access: http://knihi.com/Uladzimir_Karatievic/King_Stachs_Wild_Hunt-en.html.
2. **Береговская Э. М.** «КВАЗИ» (Чужой текст как материал языковой игры) / Э. М. Береговская // Лингвист. исследования. К 75-летию профессора В. Г. Гака. – Дубна, 2001. – С. 23–27.
3. **Виноградов В. В.** Об основных типах фразеологических единиц в русском языке // В. В. Виноградов. Лексикология и лексикография : избр. тр. – М. : Наука, 1986. – 179 с.
4. **Караткевіч У.** Зямля пад белымі крыламі: Нарыс. Дзікае паляванне караля Стаха : Аповесць / У. Караткевіч. – Мінск : Юнацтва, 1995. – С. 183–368.
5. **Кузьмин С. С.** Русско-английский словарь пословиц и поговорок / С. С. Кузьмин, Н. Л. Шадрин. – СПб. : МИК / Лань, 1996. – 352 с.

6. **Кунин А. В.** Англо-русский фразеологический словарь / А. В. Кунин ; лит. ред. М. Д. Литвинова. – 4-е изд., перераб. и доп. – М. : Рус. яз., 1984. – 944 с.
7. **Лепешаў І. Я.** Парэміялогія як асобны раздзел мовазнаўства: дапам. / І. Я. Лепешаў. – Гродна : ГрДУ, 2006. – 279 с.
8. **Лепешаў І. Я.** Тлумачальны слоўнік прыказак / І. Я. Лепешаў, М. А. Якалцэвіч. – Гродна : ГрДУ, 2011. – 695 с.
9. **Лепешаў І. Я.** Фразеалагічны слоўнік беларускай мовы : у 2-х т. Т. 2: М–Я / І. Я. Лепешаў. – Мінск : БелЭн, 1993. – 607 с.
10. **Миньяр-Белоручев К. В.** Английский язык : учеб. устного перевода / К. В. Миньяр-Белоручев, А. П. Миньяр-Белоручева. – 3-е изд., стереотип. – М. : Экзамен, 2008. – 352 с.
11. **Михельсон М. И.** Большой толково-фразеологический словарь [Электронный ресурс] / М. И. Михельсон. – Режим доступа: http://slovarionline.ru/bolshoy_tolkovo_frazeologicheskij_slovar_mihelzona.
12. **Словарь многих выражений** [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://all_words.academic.ru/82813-en.html.
13. **Тарасов Е. Ф.** Межкультурное общение – новая онтология анализа языкового сознания / Е. Ф. Тарасов // Этнокультурная специфика языкового сознания : сб. статей / отв. ред. Н. В. Уфимцева. – М. : ИЯ РАН, 1996. – С. 7–22.

References

1. Karatkievic, U. (1989), “King Stach’s Wild Hunt”, available at: http://knihi.com/Uladzimir_Karatkievic/King_Stach's_Wild_Hunt-en.html
2. Beregovskaya, E. M. (2001), “*QUASI*” (*The foreign text as a material of language games*) [“*KVAZI*” (*Chuzhoj tekst kak material jazykovej igry*)], Dubna, pp. 23–27.
3. Vinogradov, V. V. (1986), *About the basic types of phraseological units in the Russian language* [Ob osnovnyh tipah frazeologicheskikh edinic v russkom jazyke], Moscow, 179 p.
4. Karatkevich, U. (1995), *The land under White Wings: An essay. King Stach’s Wild Hunt: a story* [Zjamlja pad belymi krylami: Narys. Dzikaе paljavanne karalja Staha: Apovesč], Minsk, pp. 183–368.
5. Kuzmin, S. S., Shadrin, N. L. (1996), *Russian-English dictionary of proverbs and sayings: 500 units* [Russko-anglijskij slovar' poslovec i pogovorok: edinic 500], MIK / Lan, St. Petersburg, 352 p.
6. Kunin, A. V. (1984), *English-Russian phraseological dictionary* [Anglo-russkij frazeologicheskij slovar'], Moscow, 944 p.
7. Lepeshau, I. Ya. (2006), *Paremiology as a separate section of Linguistics* [Parjemijalogija jak asobny razdzел movaznaŭstva], Grodno, 279 p.
8. Lepeshau, I. Ya. (2011), *The dictionary of proverbs* [Tlumachal'ny sloŭnik prykazak], Grodno, 695 p.
9. Lepeshau, I. Ya. (1993), *Belarusian language phrasebook* [Frazеalagichny sloŭnik belaruskaja movy], Minsk, 607 p.
10. Minyar-Beloručev, K. V., Minyar-Beloručeva, A. P. (2008), *English. The textbook interpretation* [Anglijskij jazyk. Učebnik ustnogo perevoda], Moscow, 352 p.
11. Michelson, M. I. (2004) “A big sensibly-phrasebook” [“Bol'shoj tolkovo-frazeologicheskij slovar'”], available at: http://slovarionline.ru/bolshoy_tolkovo_frazeologicheskij_slovar_mihelzona
12. “A Glossary of many expressions” [“Slovar' mnogih vyrazhenij”], available at: http://all_words.academic.ru/82813-en.html
13. Tarasov, E. F. (1996), *Intercultural communication – a new ontology by analysis of linguistic consciousness* [Mezhkul'turnoe obshhenie – novaja ontologija analiza jazykovogo soznaniya], Moscow, pp. 7–22.

Надійшла до редакції 20.01.2017